

**ความสำเร็จในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน
ตามพื้นที่เป้าหมายในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย พ.ศ. 2561 - 2580**

ส่วนแผนงานและประมวผล กองจัดการคุณภาพน้ำ

การดำเนินการเพื่อการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำเป็นภารกิจสำคัญของประเทศที่ต้องรีบดำเนินการเร่งด่วน เพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีคุณภาพ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยคำนึงถึงการลดและควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สิ่งสำคัญคือการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการและภาคส่วนต่างๆ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการวางระบบการรวบรวมและบำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับขนาดของการประกอบการหรือชุมชน ซึ่งในปี 2561 มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนทั่วประเทศ จำนวน 116 แห่ง และมีระบบบำบัดน้ำเสียแบบกลุ่มอาคาร จำนวน 77 แห่ง โดยพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานระบบบำบัดน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา

จากการสำรวจสภาพปัญหาน้ำเสียพบว่าบริเวณชุมชนหนาแน่นในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง มีการระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ โดยที่ยังไม่ผ่านการบำบัด ทำให้คุณภาพน้ำในแหล่งในพื้นที่นั้นเสื่อมโทรม และส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำผิวดินในแม่น้ำสายสำคัญของประเทศ เช่น แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน เสื่อมโทรมด้วย เป็นต้น จึงได้จัดให้มีโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเสียในพื้นที่ดังกล่าว โดยกรมควบคุมมลพิษได้จัดทำคู่มือพื้นที่เป้าหมายในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย พ.ศ. 2561 - 2580 มีเป้าหมายในการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน จำนวน 741 ระบบ ในพื้นที่ 22 กลุ่มน้ำ ตามที่กำหนดในแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งในช่วง พ.ศ. 2561 - 2564 มีการก่อสร้างตามเป้าหมายที่กำหนด จำนวน 10 พื้นที่ ดังแสดงในตารางที่ 1 และรูปที่ 1 ทั้งนี้ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และองค์การบริหารส่วนตำบลลำโพง จังหวัดนนทบุรี ที่มีการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเพิ่มเติมจากที่กำหนดเป็นเป้าหมายในการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน

ตารางที่ 1 แสดงพื้นที่เป้าหมายในการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน พ.ศ. 2561 - 2564

กลุ่มน้ำ	จำนวนระบบ (ระบบ)	จังหวัด	พื้นที่	แหล่งน้ำที่อยู่ใกล้เคียง
โขง ตะวันออกเฉียงเหนือ	1	อุดรธานี	เทศบาลเมืองหนองสำโรง	ลำห้วยดาน ห้วยหลวง หนองสำโรง แม่น้ำโขง
ชี	2	มหาสารคาม	เทศบาลตำบลวาปีปทุม	แม่น้ำชี
		ขอนแก่น	เทศบาลเมืองชุมแพ	หนองแขงกระเทิบ แม่น้ำเชิญ แม่น้ำชี
มูล	1	ศรีสะเกษ	เทศบาลเมืองศรีสะเกษ	แม่น้ำมูล

ลุ่มน้ำ	จำนวนระบบ (ระบบ)	จังหวัด	พื้นที่	แหล่งน้ำที่อยู่ใกล้เคียง
เจ้าพระยา	3	กรุงเทพฯ	กรุงเทพมหานคร (ธนบุรี)	คลองบางกอกน้อย คลองบางกอกใหญ่ คลองชักพระ และแม่น้ำเจ้าพระยา
			สมุทรปราการ	เทศบาลเมืองปู่เจ้าสมิงพราย
			เทศบาลตำบลแพรกษา	แม่น้ำเจ้าพระยา
ท่าจีน	2	สมุทรสาคร	เทศบาลตำบลบางปลา (แห่งที่ 2)	แม่น้ำท่าจีน
			นครปฐม	เทศบาลตำบลอ้อมใหญ่
เพชรบุรี - ประจวบคีรีขันธ์	1	เพชรบุรี	เทศบาลตำบลท่ายาง	แม่น้ำเพชรบุรี

รูปที่ 1 แสดงพื้นที่เป้าหมายในการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน พ.ศ. 2561 - 2564

ในปี 2565 - 2570 มีพื้นที่เป้าหมายในการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน จำนวน 284 แห่ง
 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงพื้นที่เป้าหมายในการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ปี 2565 - 2570

ลุ่มน้ำ	2565	2566	2567	2568	2569	2570	รวม
โขงตะวันออกเฉียงเหนือ			4				4
ชี			7			6	13
มูล		3				4	7
ปิง						1	1
ยม					3		3
น่าน			7		1		8
เจ้าพระยา	36	29	14	17	19	17	132
สะแกกรัง						1	1
ป่าสัก		6		5	4	7	22
ท่าจีน	1	1	10	11	16	8	47
แม่กลอง		1					1
บางปะกง						3	3
ชายฝั่งทะเลตะวันออก		2	1	12	11	4	30
ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน		5	5			2	12
รวม	37	47	48	45	54	53	284

การดำเนินงานการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา
 ประสบปัญหาและอุปสรรค เช่น ไม่มีพื้นที่ในการก่อสร้างระบบ ประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วยในการก่อสร้าง
 ระบบ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการดูแลบำรุงรักษาระบบ เป็นต้น การเตรียมความพร้อมของ
 พื้นที่เป้าหมายในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเพิ่ม
 ประสิทธิภาพระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนในการนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ ลดและป้องกัน
 การเกิดน้ำเสียจากต้นทาง สิ่งสำคัญคือต้องมีการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย เพื่อนำรายได้มาใช้ในการ
 บริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย มีงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการเดินและบำรุงรักษาระบบรวบรวม
 และระบบบำบัดน้ำเสีย ทั้งนี้การจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน เพื่อช่วยลดปริมาณน้ำเสียที่ระบายลงสู่
 แหล่งน้ำสาธารณะ ลดผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อมทางน้ำ ทำให้ประชาชนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และ
 สิ่งแวดล้อมดีขึ้นอย่างยั่งยืน